

Tilleggsinnkalling

Utval	Ålesund kontrollutval
Møtestad	Lerstadvegen 545, 3. etg kantina
Dato	31.08.2022
Tidspunkt	kl 16:00

Den som har lovleg forfall eller vil ha vurdert habilitet til ei eller fleire av sakene, må melde frå snarast mogleg til sekretariatet på e-post: post@sksiks.no eller på telefon 90741399

Varamedlem møter etter nærare innkalling.

Sakliste

PS 29/22 Uttale til høyring om forskrift for deling av Ålesund kommune

Ålesund, 26.08.2022

Bente Bruun
Leiar kontrollutval

Solveig Kvamme
Rådgjevar SKS IKS

Saksframlegg

Saksnr.	Utval	Møtedato
PS 29/22	Ålesund kontrollutval	31.08.2022

Uttale til høyring om forskrift for deling av Ålesund kommune

Tilråding til vedtak:

Kontrollutvalet oppmodar kommunestyret om å ta med seg dei synspunkta som kjem fram i kontrollutvalet si sakshandsaming, når høyringssvaret vert handsama av kommunestyret.

Bakgrunn:

Ålesund kommunestyre skal i møtet 15.09.2022 gje sin høyringsuttale til Kommunal- og distriktsdepartementet si forskrift om gjennomføring av deling av Ålesund kommune til Haram kommune og Ålesund kommune.

Kontrollutvalet har fått høve til å gje sine innspel før kommunedirektøren skriv si tilråding til høyringssvar frå kommunestyret.

Vurdering:

Sekretariatet si vurdering er at kontrollutvalet bør uttale seg om dei punkta i forskrifta og i merknader til forskrifta som omhandlar kontrollutval og revisjon.

Den første paragrafen som omhandlar kontrollutvalet er **§ 4 om konstituerande møte**. Her vert det slått fast at konstituerande møte skal haldast innan utgangen av oktober 2023. Etter kommunelova § 7-1 tredje ledd skal kontrollutval velgjast på konstituerande møte og etter § 7-1 fjerde ledd skal kontrollutvalet tre i funksjon frå det konstituerande møte. I praksis betyr det at det etter konstituerande møte er to nye kontrollutval i funksjon parallelt med dei to nye kommunestyra fram til og med 31. desember 2023. Dette er ein praktisk konsekvens, og treng nok ikkje omtalast nærare i forskrift eller merknad.

I **§ 5 om funksjonstid og fullmakter** vert det sagt at funksjonsperioden til noverande kommunestyre vert forlenga til 31. desember 2023 for å avslutte verksemda i noverande kommune.

I merknaden til denne paragrafen kjem det fram kva fullmakter det noverande kommunestyret skal ha i denne perioden og kva fullmakter dei nye kommunestyra skal ha fram til 1. januar 2024.

På same måte bør forskrifta og merknaden vere like tydeleg på funksjonsperiode til noverande kontrollutval.

Kontrollutvalet utfører kontroll og tilsyn på vegne av kommunestyret, derfor bør merknaden vere tydeleg på kva kontrollutval som skal føre kontroll og tilsyn på vegne av kva kommunestyre i perioden frå det konstituerande møtet og fram til 1. januar 2024.

§ 7 Val av revisor og sekretariat for kontrollutval

I følgje kommunelova § 24-1 første ledd, skal kommunestyret velje revisorordning etter tilråding frå kontrollutvalet. Altså eit prinsippvedtak der kommunestyret tek stilling til om ein skal vidareføre den revisorordninga som noverande kommune har, tilsetje eigen revisor eller å inngå avtale med annan revisor (konkurransetsetje). Om kommunestyret skulle gjere prinsippvedtak om å velgje ei anna ordning enn dagens interkommunale samarbeid, må saka handsamast i to omgangar både i kontrollutval og kommunestyre.

Det kjem ikkje tydeleg nok fram i merknadane til forskrifta at der først må gjerast vedtak etter § 24-1 første ledd, der vert kun § 24-1 andre og tredje ledd omtala.

Elles er forskrifta tydeleg på at det er kontrollutvalet som har lovfesta rett til å tilrå til kommunestyret i både val av revisjonsordning, val av revisor og val av sekretariatsordning for kontrollutvalet.

Forskrifta peikar på at det er kontrollutvalet i noverande Ålesund kommune som gjev desse tilrådingane, fordi dette bør vere klart før konstitueringsmøtet.

§ 10 Interkommunale samarbeid

Forskrifta seier at kommunestyret i noverande Ålesund kommune kan vedta endringar i nødvendige interkommunale samarbeid på vegne av nye Ålesund kommune og Haram kommune.

I merknader til forskrifta §10 er samarbeid om revisjon nemnt som eit eksempel på slike interkommunale samarbeid som bør vere på plass før konstituerande møte, og det vil gjelde det same for det interkommunale samarbeidet om sekretariat.

Noverande Ålesund kommune er med i Møre og Romsdal Revisjon SA og Sunnmøre kontrollutvalsekretariat IKS som leverer revisjonstenester og sekretariatstenester.

Det valet kommunestyret gjer knytt til forskrifta § 7 om val av revisor og val av kontrollutvalsekretariat vil påverke kva endringar som må gjerast i avtalane knytt til desse to selskapa.

Det vil td. vere unaturleg at ei kommune er medlem i eit interkommunalt selskap som har som hovudformål å levere sekretariatstenester til kontrollutvalet om ein gjer vedtak knytt til § 7 om å tilsetje eigen kontrollsjef eller å kjøpe tenestene frå td.eit privat sekretariat.

Det er verd å merke seg at eit SA og eit IKS har ulike reglar for innmelding/utmelding av samarbeidet om dei nye kommunane skulle ynskje å revurdere det interkommunale samarbeidet.

§ 16 Årsrekneskap og årsmelding for noverande kommune

Her er det omtalt at årsrekneskap og årsmelding 2023 for noverande Ålesund komune skal vedtakast i begge dei nye kommunane og at det er dei nye kontrollutvala som skal gje sin lovpålagete uttale før vedtak i kommunestyret. Det kunne vore tydelegare i forskrift eller merknad kva kommune sitt kontrollutval som skal gje uttale til årsrekneskap og årsmelding 2023 for dei kommunale føretaka som eventuelt vert vidareført eller avslutta/delt.

Når det gjeld siste avsnitt i § 16 om val av rekneskapsrevisor for årsrekneskap og årsmelding 2023 og gjennomføring av forenkla etterlevingskontroll, så er ikkje dette relevant dersom ein i § 7 om val av revisorordning har valt å vidareføre det interkommunale samarbeidet. Dette avsnittet vil kun få praktisk konsekvens dersom kommunestyret vel ei anna revisjonsordning enn det ein har i dag knytt til Møre og Romsdal Revisjon SA. Det bør kome tydelegare fram i merknaden at dette avsnittet har samanheng med utfallet av § 7 og at dersom det vert aktuelt skal det skje etter tilråding frå kontrollutvalet i noverande kommune.

Vedlegg

Forskrift om deling av Ålesund kommune til Haram kommune og Ålesund kommune

Merknader til forskrift om gjennomføring av deling av Ålesund kommune

Høyring av utkast til forskrifter om gjennomføring av deling av Ålesund kommune

Forskrift om gjennomføring av deling av Ålesund kommune til Haram kommune og Ålesund kommune

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og distriktsdepartementet xx 2022 med hjemmel i lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova) §§ 13 og 17, jf. delegeringsvedtak 30. august 2019 nr. 1096 og lov 22. juni 2019 nr. 83 om kommuner og kommuner (kommuneloven) § 3-1 tredje ledd, jf. delegeringsvedtak 30. august 2019 nr. 1096.

§ 1. Virkeområde

Denne forskriften regulerer gjennomføringen av delingen av Ålesund kommune. Ålesund kommune deles med virkning fra 1. januar 2024 i samsvar med Stortingets vedtak 14. juni 2022.

I denne forskriften brukes «nåværende Ålesund kommune» om den kommunen som trådte i kraft 1. januar 2020 og som opphører 31. desember 2023, jf. § 5.

I denne forskriften brukes «nye Ålesund kommune» og «Haram kommune» om de to nye kommunene som konstitueres innen utgangen av oktober 2023 og som trer i kraft 1. januar 2024, jf. § 4.

§ 2. Kommunnavn

Navnene på de to nye kommunene skal være Ålesund kommune og Haram kommune.

§ 3. Antall medlemmer i de nye kommunestyrene

Kommunestyret i nye Ålesund kommune skal ha 47 medlemmer, inntil kommunestyret eventuelt bestemmer annet i medhold av kommuneloven § 5-5 andre og fjerde ledd.

Kommunestyret i Haram kommune skal ha 27 medlemmer, inntil kommunestyret eventuelt bestemmer annet i medhold av kommuneloven § 5-5 andre og fjerde ledd.

§ 4. Innkalling til konstituerende møter

Ordfører i nåværende Ålesund kommune kaller inn til konstituerende møter i de to nyvalgte kommunestyrene innen utgangen av oktober 2023. Ordfører skal også lede de konstituerende møtene inntil ordførere i nye Ålesund kommune og Haram kommune er valgt. For øvrig gjelder reglene i kommuneloven § 7-1 første til fjerde ledd om konstituerende møte i nytt kommunestyre.

§ 5. Funksjonsperiode og fullmakter

Funksjonsperioden til kommunestyret i nåværende Ålesund kommune forlenges, og varer til og med 31. desember 2023. Kommunestyret i nåværende Ålesund kommune sitt ansvar og fullmakter avgrenses til det som er nødvendig for å avslutte virksomheten i nåværende Ålesund kommune fra tidspunktene de nyvalgte kommunestyrene i nye Ålesund kommune og Haram kommune er konstituert.

§ 6. Ansettelse av kommunedirektør og annet nøkkelpersonell

Kommunestyret i nåværende Ålesund kommune kan ansette kommunedirektører for nye Ålesund kommune og Haram kommune. Denne myndigheten kan delegeres til andre folkevalgte organer.

Nåværende Ålesund kommune kan ansette annet nøkkelpersonell for nye Ålesund kommune og Haram kommune.

§ 7. Valg av revisor og sekretariat for kontrollutvalg

Kommunestyret i nåværende Ålesund kommune velger selv revisor etter kommuneloven § 24-1 og sekretariat for kontrollutvalg etter kommuneloven § 23-7 sjettede ledd for nye Ålesund kommune og Haram kommune. Vedtakene treffes etter innstilling fra kontrollutvalget i nåværende Ålesund kommune.

§ 8. Virksomhetsoverdragelse

Reglene om virksomhetsoverdragelse i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) kapittel 16 kommer til anvendelse ved delingen av nåværende Ålesund kommune.

§ 9. Inngåelse av nødvendige avtaler

For å gjennomføre vedtaket om deling kan nåværende Ålesund kommune inngå nødvendige avtaler på vegne av nye Ålesund kommune og Haram kommune. Med nødvendige avtaler menes her avtaler om forhold som må være på plass til ikrafttreddelsen av de nye kommunene 1. januar 2024. Etter det konstituerende møtet ligger denne avtalekompetansen til det nye kommunestyret, jf. § 5.

§ 10. Interkommunale samarbeid

For å gjennomføre vedtaket om deling kan kommunestyret i nåværende Ålesund kommune selv etablere nye nødvendige interkommunale samarbeid på vegne av nye Ålesund kommune og Haram kommune, jf. kommuneloven § 17-1 andre ledd. Med nødvendige interkommunale samarbeid menes her samarbeid om forhold som må være på plass til ikrafttreddelsen av de nye kommunene 1. januar 2024. Etter det konstituerende møtet ligger denne myndigheten til det nye kommunestyret, jf. § 5.

Kommunestyret i nåværende Ålesund kommune kan selv vedta endringer i samarbeids- og selskapsavtaler for eksisterende interkommunalt samarbeid på vegne av nye Ålesund kommune og Haram kommune, som viser ny eier- og ansvarsfordeling med virkning fra 1. januar 2024.

§ 11. Parlamentarisk styreform

De nye kommunestyrene kan i det konstituerende møtet selv fatte vedtak om parlamentarisk styreform med minst 2/3 flertall av de avgitte stemmene i tråd med kommuneloven § 10-1 første ledd. Det gjøres unntak fra kravet om forutgående behandling i kommuneloven § 10-1 andre ledd for å ivareta dette.

§ 12. Vedtekter og forskrifter

Vedtekter og forskrifter som er gjeldende i nåværende Ålesund kommune skal fortsatt gjelde for vedkommende områder inntil nye lokale vedtekter og forskrifter er fastsatt av nye Ålesund kommune og Haram kommune, jf. inndelingslova § 13 første ledd. Frist for fastsetting av nye vedtekter og forskrifter er 1. januar 2025.

§ 13. Kommunale planer mv.

Kommunal planstrategi etter lov 27. juni nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) kapittel 10 og kommuneplan etter kapittel 11 skal fortsatt gjelde inntil nye Ålesund kommune og Haram kommune vedtar nye planstrategier og kommuneplaner. Kommunedelplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 skal fortsatt gjelde inntil de oppheves eller nye Ålesund kommune og Haram kommune vedtar nye planer for de aktuelle områdene eller temaene. Reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 12 skal fortsatt gjelde inntil de blir opphevet, jf. inndelingslova § 13 tredje ledd.

§ 14. Økonomiplan og årsbudsjett

Nåværende Ålesund kommune skal gjøre det forberedende arbeidet med nye Ålesund kommune og Haram kommune sine økonomiplaner for 2024-2027 og årsbudsjett for 2024.

Formannskapet, eventuelt kommunerådet, i nye Ålesund kommune og Haram kommune skal innstille til vedtak etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd første og tredje punktum. Nåværende Ålesund kommune skal offentliggjøre innstillingene etter kommuneloven § 14-3 fjerde ledd første punktum.

Kommunestyret i nye Ålesund kommune og Haram kommune skal selv vedta økonomiplanen for 2024-2027 og årsbudsjettet for 2024 etter kommuneloven § 14-3 første ledd.

§ 15. Foreløpig fordeling av eiendeler, gjeld og egenkapital

Kommunestyret i nåværende Ålesund kommune fastsetter selv en foreløpig fordeling av bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital fra nåværende Ålesund kommune til nye Ålesund kommune og Haram kommune, som skal være utgangspunktet for utarbeidelsen av økonomiplanen for 2024-2027 og årsbudsjettet for 2024.

Kommunestyret i nåværende Ålesund kommune fastsetter selv hvilken av de nye kommunene som skal ivareta at betalingsforpliktelser for nåværende Ålesund kommune som ikke er betalt innen 31. desember 2023, eller som påløper fra 1. januar 2024, blir dekket.

§ 16. Årsregnskaper og årsberetninger for nåværende kommune

Kommunestyret i nåværende Ålesund kommune fastsetter selv hvilken av de nye kommunene som skal avlegge årsregnskapene og avgi årsberetningene for 2023 til nåværende Ålesund kommune etter kommuneloven § 14-6 og § 14-7.

Formannskapet, eventuelt kommunerådet, i nye Ålesund kommune eller Haram kommune skal innstille til vedtak etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd første og tredje punktum. Kontrollutvalget i nye Ålesund kommune og Haram kommune skal uttale seg før innstillingen etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd andre punktum.

Kommunestyret i nye Ålesund kommune og Haram kommune skal selv vedta årsregnskapene og årsberetningene for 2023 etter kommuneloven § 14-3 andre ledd.

Nye Ålesund kommune og Haram kommune skal sende årsregnskapene og årsberetningene til departementet etter kommuneloven § 14-3 femte ledd.

Kommunestyret i nåværende Ålesund kommune velger selv regnskapsrevisor for årsregnskapene og årsberetningene for 2023 samt den forenklede etterlevelsesrevisjonen etter kommuneloven § 24-9 med frist 30. juni 2024.

§ 17. Eiendomsskatt

Lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigdomsskatt til kommunane (eigedomsskattelova) § 13 første ledd første punktum om at skatten ikke må være større enn kr 1 av hver kr 1 000 av takstverdien første året det blir utskrevet eiendomsskatt i en kommune, gjelder ikke for nye Ålesund kommune og Haram kommune etter delingen.

Eigedomsskattelova § 14 andre ledd tredje og fjerde punktum om forlenget frist til innen utgangen av juni for allmenn taksering og utskrivning av eiendomsskatt gjelder for nye Ålesund kommune og Haram kommune det første året etter delingen.

§ 18. Dokumentasjonsforvaltning og arkivansvar

Nåværende Ålesund kommune skal, etter samråd med Riksarkivaren, fastsette hvordan historiske og aktive arkiv skal håndteres ved delingen, herunder fordeling av ansvar og oppgaver knyttet til de ulike arkiv og arkivdeler. Arkivfaglige hensyn skal ivaretas. Kommunen skal påse at prosessen blir dokumentert.

Det gjøres unntak fra arkivforskriften § 17 tredje ledd.

§ 19. Kommunevåpen og kommuneflagg

Kommunestyret i nåværende Ålesund kommune kan selv fatte vedtak om kommunevåpen og kommuneflagg for nye Ålesund kommune og Haram kommune, jf. kommuneloven § 3-2.

§ 20. Forliksråd

Forliksråd for de nye kommunene velges på vanlig måte, jf. domstolloven § 57, med fire års virkning fra 1. januar 2025.

I perioden fra 1. januar 2024 til 31. desember 2024 gjøres det unntak fra domstolloven § 27 første ledd, som pålegger den enkelte kommune å ha et forliksråd. Felles forliksråd for Ålesund, Fjord og Giske kommuner, med medlemmer og varamedlemmer oppnevnt for perioden 1. januar 2020 til 31. desember 2024, vil være i virksomhet for nye Ålesund kommune og Haram kommune ut perioden.

§ 21. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks.

Merknader til forskrift om gjennomføring av deling av Ålesund kommune

Til § 1. Virkeområde

I *første ledd* framgår forskriftens virkeområde. Forskriften regulerer *gjennomføringen* av delingen av Ålesund kommune. Selve delingen ble vedtatt av Stortinget 14. juni 2022. Med «gjennomføring» menes i utgangspunktet perioden mellom vedtakstidspunktet 14. juni 2022 og selve ikrafttredelsen av delingen 1.1.2024, se Ot.prp.nr.41 (2000–2001 s. 49). Enkelte forhold som er regulert i denne forskriften gjelder likevel utover ikrafttredelsestidspunktet. Det gjelder blant annet unntak fra lovpålagte frister.

I *andre og tredje ledd* er det tatt inn definisjoner av «nåværende Ålesund kommune», «nye Ålesund kommune» og «Haram kommune». Dette for å tydeliggjøre hvilke kommuner forskriften til enhver tid referer til.

Til § 2. Kommunnavn

Navnene på de to nye kommunene er fastsatt på bakgrunn av vedtak fra kommunestyret i nåværende Ålesund kommune.

Til § 3. Antall medlemmer i de nye kommunestyrene

Antall medlemmer i de to nye kommunestyrene er fastsatt på bakgrunn av vedtak fra kommunestyret i nåværende Ålesund kommune. Departementet vurderer at antallet kommunestyremedlemmer oppfyller kravene til minste antall medlemmer i kommuneloven § 5-5.

Til § 4. Innkalling til konstituerende møter

Bestemmelsen tilsvarende inndelingslova § 27 første ledd, som gjelder ved sammenslåing og deling etter § 3 andre ledd bokstav b. Det er gjort enkelte tilpasninger for deling etter § 3 andre ledd bokstav a, som er aktuell for Ålesund kommune, ved at det er ordfører i nåværende Ålesund kommune som skal kalle inn til og lede de konstituerende møtene inntil nye ordførere er valgt.

Departementet anbefaler at de to konstituerende møtene i de nye kommunene legges tett opp til hverandre. Dette fordi nåværende Ålesund kommunes ansvar og fullmakter ikke er avgrenset etter forskriften § 5, før begge kommunestyrene er konstituert. Det bør derfor være kort tid mellom de konstituerende møtene.

Til § 5. Funksjonsperiode og fullmakter

Bestemmelsen tilsvarende inndelingslova § 27 andre ledd, som gjelder ved sammenslåing og deling etter § 3 andre ledd bokstav b. Det er gjort enkelte tilpasninger for deling etter § 3 andre ledd bokstav a, som er aktuell for Ålesund kommune.

Nytt kommunestyre kan kun gjøre vedtak som gjelder den nye kommunen. Beslutningene som er fattet av nytt kommunestyre vil i utgangspunktet ikke ha rettsvirkning overfor den eksisterende kommunen og vil i hovedsak ikke ha formell virkning/kunne effektueres før etter at den nye kommunen formelt er trådt i kraft 1. januar 2024.

De nye kommunestyrene kan, fra og med de konstituerende møtene fatte vedtak om politisk og administrativ organisering. Det bør legges opp til at de nyvalgte kommunestyrene gjennomfører møter både i november og desember 2023 for å fatte alle vedtak som er nødvendig for at den nye kommunen skal være operativ fra 1. januar 2024. De nye kommunestyrene skal treffe vedtak om økonomiplan og årsbudsjett før årsskiftet, i samsvar med kommuneloven § 14-3 første ledd, jf. forskriften § 14.

Funksjonsperioden til kommunestyret i nåværende Ålesund kommune forlenges ut over valgperioden og fram til ikrafttredelsen av de nye kommunene 1. januar 2024. Etter konstitueringen av kommunestyrene i de nye kommunene og fram til 31. desember 2023 avgrenses ansvaret og fullmaktene til kommunestyret i nåværende Ålesund kommune til det som er nødvendig for å avslutte virksomheten i den nåværende kommunen. Hvilke beslutninger som anses nødvendige, må vurderes konkret av den nåværende kommunen.

Avgrensningen av myndigheten til det som er «nødvendig for å avslutte virksomheten» i den nåværende kommunen, tilsvarer formuleringen i inndelingslova § 27 andre ledd siste setning. Departementet har i tolkningsuttalelser [19. november 2018](#) og [28. juni 2019](#) gitt uttrykk for hvordan bestemmelsen i inndelingslova § 27 andre ledd siste setning skal forstås, og disse tolkningsuttalelsene vil også være av relevans for forståelsen av forskriften § 5. Tolkningsuttalelsene sier også noe om hvilke vedtak de nye kommunestyrene kan fatte etter at de er konstituert. Tolkningsuttalelsene ligger på regjeringen.no.

Til § 6. Ansettelse av kommunedirektør og annet nøkkelpersonell

Administrasjonene i de nye kommunene bør i så stor grad som mulig være operative mellom konstitueringen av det nye kommunestyret og ikrafttredelsen av de nye kommunene, for i størst mulig grad å kunne forberede ikrafttredelsen av de nye kommunene 1. januar 2024. Nåværende Ålesund kommune gis fullmakt til å ansette kommunedirektører og annet nøkkelpersonell for de nye kommunene. Med «nøkkelpersonell» menes de ansettelser som anses nødvendige for å sikre at de nye kommunene blir operative så raskt som mulig etter ikrafttredelsen av delingen. Dette kan for eksempel være ansettelse av toppledelsen i de nye kommunene, men også annet personale kan være nødvendig å få på plass før konstitueringen.

Etter at de nye kommunene er konstituert, har den nye kommunedirektøren ansvar og myndighet etter kommuneloven § 13-1. Dette innebærer at kommunedirektøren skal lede administrasjonen i den nye kommunen. Kommunedirektøren vil også ha ansettelsesmyndighet og personalansvar i tiden mellom konstitueringen og ikrafttredelsen av den nye kommunen, jf. § 13-1 syvende ledd.

Utgifter til lønn til nye kommunedirektører og annet nøkkelpersonell for de nye kommunene som påløper i 2023, regnskapsføres i den nåværende kommunens årsregnskap for 2023 i samsvar med anordningsprinsippet, jf. kommuneloven § 14-6. Det samme gjelder godtgjørelser for folkevalgte i folkevalgte organer for de nye kommunene og andre utgifter knyttet til delingen og nye kommuner som påløper i 2023. Den nåværende kommunen håndterer selv behovet for å holde oversikt over utgiftene gjennom bruk av ansvars- eller prosjektdimensjoner el. i internkontoplanen.

I samsvar med kommuneloven § 13-1 første ledd er kompetansen i forskriftens *første ledd* til å ansette kommunedirektør lagt til *kommunestyret* i nåværende Ålesund kommune. Av praktiske hensyn åpnes det likevel for at kommunestyret kan delegerer denne myndigheten til andre *folkevalgte organer*, for eksempel til et utvalg etter kommuneloven § 5-7. Myndigheten til å ansette kommunedirektører for de nye kommunene kan ikke delegeres til nåværende kommunedirektør eller ordføreren.

Kompetansen til å ansette annet nøkkelpersonell i forskriftens *andre ledd* er lagt til *kommunen*, og denne kompetansen kan dermed delegeres i tråd med kommuneloven § 5-3 tredje ledd.

Til § 7. Valg av revisor og sekretariat for kontrollutvalg

Bestemmelsen regulerer ansvaret for å velge sekretariat for kontrollutvalget og revisor for de nye kommunene.

Valget av sekretariat og revisor legges til kommunestyret i nåværende kommune, slik at valget kan foretas før konstitueringen av kommunestyrene og kontrollutvalgene i de nye kommunene. Dermed sikres det at sekretariat og revisor er på plass ved konstitueringen. Kontrollutvalget i nåværende kommune innstiller til vedtak.

At det er kommunestyret selv som velger revisor og sekretariat for kontrollutvalg etter innstilling fra kontrollutvalget, er i samsvar med kommunelovens regler om dette i § 24-1 andre og tredje ledd og § 23-7 sjette ledd.

Til § 8. Virksomhetsoverdragelse

I brev fra Kommunal- og distriktsdepartementet til Ålesund kommune 12. mai 2022 framgår det at Kommunal- og distriktsdepartementet, i samråd med Arbeids- og inkluderingsdepartementet, vurderer det slik at reglene om virksomhetsoverdragelse i arbeidsmiljøloven kapittel 16 vil komme til anvendelse der det skjer en virksomhetsoverdragelse som følge av deling av kommuner. Bestemmelsen er tatt inn av pedagogiske årsaker, for å tydeliggjøre at disse reglene gjelder.

Til § 9. Inngåelse av nødvendig avtaler

For at de nye kommunene skal være operative så raskt som mulig etter ikrafttredelsen 1. januar 2024, kan det være nødvendig at enkelte avtaler er inngått før de nye

kommunestyrene er konstituert og selv kan inngå avtaler for de nye kommunene. Nåværende Ålesund kommune får derfor hjemmel til å inngå *nødvendige* avtaler på vegne av de nye kommunene fram til tidspunktet for de konstituerende møtene.

Det må foretas en konkret vurdering av hva som kan regnes som «nødvendige avtaler», og departementet oppstiller ingen uttømmende liste over hvilke avtaler bestemmelsen gjelder. Eksempler på nødvendige avtaler er avtaler om saksbehandlingssystem, IKT-løsninger, arkiv, leie av kontorlokaler/bygg, innkjøp av utstyr og andre anskaffelser o.l., som må fungere eller settes i verk fra ikrafttredelsestidspunktet.

Det må være tale om avtaler som det ikke er mulig å vente med å inngå til de nye kommunestyrene er konstituert, for eksempel fordi det etter avtaleinngåelse er behov for mer tid til å forberede og implementere systemer og løsninger eller liknende. Dersom det av praktiske og tidsmessige grunner er mulig for de nye kommunene å inngå de aktuelle avtalene etter konstitueringen høsten 2023, så vil ikke nåværende Ålesund kommune ha hjemmel etter § 9 til å inngå disse avtalene på vegne av de nye kommunene. I slike tilfeller kan imidlertid nåværende Ålesund kommune gjøre det forberedende arbeidet med avtalene, slik at de kan behandles av de nye kommunestyrene så raskt som mulig etter konstituering.

Kommunestyret i nåværende Ålesund kommune kan delegere kompetansen etter § 9 i samsvar med kommuneloven § 5-3.

Til § 10. Interkommunale samarbeid

På samme måte som for avtaler etter § 9, kan det være nødvendig at enkelte nye interkommunale samarbeid er etablert før de nye kommunestyrene er konstituert og selv kan etablere slike samarbeid for de nye kommunene.

I *første ledd* gis kommunestyret i nåværende Ålesund kommune hjemmel til å etablere *nye* nødvendige interkommunale samarbeid på vegne av de nye kommunene fram til tidspunktet for de konstituerende møtene. Dette innebærer også å vedta samarbeidsavtale for samarbeidet, jf. kommuneloven §§ 18-4, 19-4 og 20-4, eller selskapsavtale, jf. lov om interkommunale selskap § 4.

Det må foretas en konkret vurdering av hva som kan regnes som «nødvendige interkommunale samarbeid», og departementet oppstiller ingen uttømmende liste over hvilke typer samarbeid bestemmelsen gjelder. Eksempler på nødvendige interkommunale samarbeid er samarbeid om IKT-løsninger, arkiv, enkelte kommunale tjenester o.l. som må fungere eller settes i verk fra ikrafttredelsestidspunktet. Det kan også være nødvendig å etablere interkommunale samarbeid om revisjon, jf. § 7.

Det må være tale om interkommunale samarbeid som det ikke er mulig å vente med å etablere til de nye kommunestyrene er konstituert, for eksempel fordi det etter avtaleinngåelse er behov for mer tid til å forberede og implementere samarbeidene. Dersom det av praktiske og tidsmessige grunner er mulig for de nye kommunene å inngå de aktuelle samarbeidene etter konstitueringen høsten 2023, så vil ikke nåværende Ålesund kommune

ha hjemmel etter § 10 til å etablere disse samarbeidene på vegne av de nye kommunene. I slike tilfeller kan imidlertid nåværende Ålesund kommune gjøre det forberedende arbeidet, slik at aktuelle samarbeid kan behandles av de nye kommunestyrene så raskt som mulig etter konstituering.

I *andre ledd* klargjøres at nåværende Ålesund kommune kan vedta endringer i samarbeids- og selskapsavtaler for eksisterende interkommunale samarbeid, jf. kommuneloven §§ 18-4, 19-4 og 20-4 og IKS-loven § 4, på vegne av de nye kommunene. Dette for at eier- og ansvarsfordelingen skal vise de nye deltakerforholdene som følge av delingen. En slik endring i samarbeids- eller selskapsavtalen kan gjøres med virkning fra 1. januar 2024. Departementet har tidligere lagt til grunn at lovverket ikke er til hinder for at nåværende kommunestyre kan vedta slike endringer i avtalen før grenseendringen, ettersom det nye kommunestyret får anledning til å vurdere deltakelse på nytt etter at grenseendringen er gjennomført, jf. inndelingslova § 16 (i brev sendt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til tidligere Aust-Agder fylkeskommune 29. januar 2019 (saksnummer 19/449)). Forskriften § 10 innebærer en klargjøring av denne tolkningen.

Vedtak om endringer i avtalen kan også gjøres av de nye kommunene *etter* ikrafttredelsen. Inndelingslova § 16 bygger på en forutsetning om at eierandelene i et interkommunalt samarbeid videreføres i de nye kommunene, selv om deltakerne ikke har vedtatt endringer i selskaps- eller samarbeidsavtalen før grenseendringen trer i kraft. Dette samsvarer med det ulovfestete kontinuitetsprinsippet i kontraktsretten. Det er derfor ikke påkrevd å foreta endringer av avtalen før grenseendringen gjennomføres. Det vil likevel være hensiktsmessig at dette gjøres i forkant slik at samarbeids- eller selskapsavtalen reflekterer det reelle eierforholdet i det interkommunale samarbeidet fra første dag etter delingen. Dette vil sikre avklaring av de nye kommunenes eier- og ansvarsforhold i samarbeidene innen delingen trer i kraft.

Dersom de nye kommunene ikke ønsker å fortsette sitt deltakerforhold i et interkommunalt samarbeid som er etablert eller videreført i samsvar med forskriften § 10, kan deltakerforholdet sies opp innen ett år fra iverksettingen av delingen, med en frist på seks måneder, jf. inndelingslova § 16. Hver av partene i samarbeidet kan innen den samme fristen kreve at vedtektene for samarbeidet eller selskapsavtalen vurderes på nytt. Fristene etter inndelingslova går foran eventuell avtaleregulert bindingstid, og gjelder fra ikrafttredelsen av delingen. Før dette tidspunktet gjelder de alminnelige reglene etter kommuneloven og IKS-loven.

Kompetansen til å etablere interkommunale samarbeid og vedta samarbeidsavtale etter kommuneloven kapittel 18, 19 og 20 er lagt til kommunestyret selv. Det samme gjelder kompetansen til å vedta selskapsavtale for interkommunale selskap etter lov om interkommunale selskap § 4. Tilsvarende gjelder etter forskriften § 10. Kompetansen legges til kommunestyret i nåværende Ålesund kommune selv, og kan ikke delegeres.

For øvrig gjelder reglene i kommuneloven kapittel 17-20 og i IKS-loven.

Til § 11. *Parlamentarisk styreform*

Av kommuneloven § 10-1 følger at kommunestyret selv vedtar om parlamentarisk styreform skal innføres i kommunen. For at et slik vedtak skal kunne fattes, må det forrige kommunestyret ha votert over et forslag om å innføre parlamentarisk styreform før 1. januar i siste år av valgperioden. Videre må en ny styreform være vedtatt og satt i verk senest 1. januar i det andre hele året av valgperioden.

Departementet vurderer at de nye kommunestyrene burde stå fritt til selv å kunne ta stilling til og vedta parlamentarisk styreform for de nye kommunene i det konstituerende møtet, uten å være avhengig av en forutgående behandling i nåværende kommunestyre. Det gjøres derfor unntak fra kravet om forutgående behandling for å ivareta dette. For øvrig gjelder reglene i kommuneloven § 10-1.

Til § 12. Vedtekter og forskrifter

Bestemmelsen tilsvarende inndelingslova § 13 første ledd. Lokale forskrifter og vedtekter som gjelder for nåværende Ålesund kommune, vil framdeles gjelde for de aktuelle områdene i nye Ålesund og Haram kommuner, inntil de nye kommunene vedtar nye forskrifter. Det betyr at de nye kommunene aktivt må fastsette nye forskrifter og vedtekter for sin kommune. Dersom de nye kommunene ønsker å beholde de tidligere vedtektene og forskriftene, så må forskriftene vedtas på nytt med nytt kommunenavn og oppdatert virkeområde. Vedtak om nye forskrifter kunngjøres i Norsk Lovtidend.

Departementet kan fastsette en nærmere frist for når det lokale regelverket må være vurdert med sikte på nødvendig endring, jf. inndelingslova § 13 første ledd. Det følger av Ot.prp. nr. 41 (2000–2001) s. 44 at tilpassing av lokalt regelverk som hovedregel bør gjøres i løpet av det første året etter at sammenslåingen er satt i verk. Det samme må gjelde ved deling, og departementet har satt frist til 1. januar 2025 for å fastsette nye vedtekter og forskrifter.

Dersom de nye kommunene ikke vedtar nye forskrifter eller vedtekter innen den fastsatte fristen, så vil ikke de tidligere forskriftene eller vedtektene automatisk tre ut av kraft. De aktuelle forskriftene og vedtektene vil fortsatt gjelde. Departementet vil likevel oppfordre kommunene til å gjennomgå forskrifter og vedtekter innen fristen, slik at disse kan oppdateres og tilpasses den nye kommunen.

Til § 13. Kommunale planer mv.

Bestemmelsen slår fast at kommunal planstrategi og kommuneplan fastsatt av nåværende Ålesund kommune etter plan- og bygningsloven (pbl.) kapittel 10 og 11 vil gjelde inntil de nye kommunene vedtar nye planstrategier og kommuneplaner. Videre gjelder kommunedelplaner etter kapittel 11 inntil de oppheves eller de nye kommunene vedtar nye planer for de aktuelle områdene eller temaene. Reguleringsplaner etter kapittel 12 gjelder inntil de blir opphevet. Vedtak i de nye kommunene må være i samsvar med gjeldende regler i plan- og bygningsloven. Det innebærer blant annet at kommunestyret i de nye kommunene må utarbeide og vedta en (ny) kommunal planstrategi senest innen ett år etter konstituering, jf. pbl. § 10-1 første ledd.

Til § 14. Økonomiplan og årsbudsjett

Bestemmelsen regulerer ansvaret for utarbeidelsen og behandlingen av økonomiplanen og årsbudsjettet til de nye kommunene.

Første ledd slår fast at det er nåværende kommune som har ansvaret for å ivareta det forberedende arbeidet med de nye kommunenes økonomiplan og årsbudsjett. Det forberedende arbeidet innebærer å legge til rette for at formannskapene/kommunerådene og kommunestyrene i de nye kommunene kan behandle og vedta økonomiplaner og årsbudsjett som tilfredsstillende kommunelovens krav. Nåværende kommune avgjør selv hvordan det forberedende arbeidet organiseres, administrativt og politisk.

Andre ledd første punktum presiserer at det er formannskapet i de nye kommunene som har innstillingsretten til vedtak om økonomiplan og årsbudsjett i sin kommune. Dette svarer til bestemmelsene i kommuneloven § 14-3 tredje ledd første og tredje punktum.

Andre punktum slår fast at nåværende kommune også har ansvaret for å legge formannskapets innstilling ut til alminnelig ettersyn.

Tredje ledd presiserer at det er kommunestyret i de nye kommunene som skal vedta økonomiplanen og årsbudsjettet i sin kommune. Dette svarer til bestemmelsene i kommuneloven § 14-2 bokstav a. Vedtakene må treffes før årsskiftet i samsvar med kommuneloven § 14-3 første ledd.

Til § 15. Foreløpig fordeling av eiendeler, gjeld og egenkapital

Bestemmelsen gir kommunestyret i nåværende kommune ansvar for å fastsette en foreløpig fordeling av kommunens eiendeler, gjeld og egenkapital, før det eventuelt inngås en avtale om økonomisk oppgjør etter inndelingslova § 18. Hensikten er å etablere et grunnlag for utarbeidelse av økonomiplan og årsbudsjett for de nye kommunene, og sikre at betalingsforpliktelser som gjelder den nåværende kommunen blir innfridd også fra delingstidspunktet 1. januar 2024.

Første ledd slår fast at kommunestyret i nåværende Ålesund kommune skal fastsette en foreløpig fordeling av bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital fra nåværende Ålesund kommune til de nye kommunene. Denne fordelingen skal være et grunnlag og gi utgangspunkt for det forberedende arbeidet/utarbeidelsen av økonomiplanene og årsbudsjettene til de nye kommunene, jf. forskriften § 14. Denne fordelingen er ikke bindende for det økonomiske oppgjøret som skal foretas mellom de to nye kommunene etter inndelingslova § 18, jf. tredje ledd. Det er de to nye kommunene som er avtaleparter når det gjelder det økonomiske oppgjøret, og disse vil ha full avtalefrihet om oppgjøret, jf. § inndelingslova 18. Departementet viser også til at det er de nye kommunestyrene som har budsjettmyndigheten etter kommuneloven § 14-2. Det følger av dette at de nye

kommunestyrene, også ved vedtak om økonomiplan og årsbudsjett, ikke er bundet av den foreløpige fordelingen som nåværende kommunestyre har fastsatt.

Andre ledd slår fast at kommunestyret i nåværende Ålesund kommune skal fastsette hvem som fra og med 1. januar 2024 har ansvaret for å dekke løpende betalingsforpliktelser knyttet til nåværende kommune. Dette skal sikre at betalingsforpliktelser blir innfridd, fram til det økonomiske oppgjøret er gjennomført og forpliktelser er endelig overtatt av nye kommuner. Eksempler på slike forpliktelser er ubetalte fakturaer og renter og avdrag på lån. Fordelingen av betalingsansvaret er ikke bindende for det økonomiske oppgjøret som skal foretas etter inndelingslova § 18.

Til § 16. Årsregnskaper og årsberetninger for nåværende kommune

Bestemmelsen regulerer ansvaret for utarbeidelsen og behandlingen av årsregnskapene og årsberetningene for 2023 for nåværende Ålesund kommune.

Første ledd innebærer at kommunestyret i nåværende Ålesund kommune skal avgjøre hvem som har ansvaret for å avlegge årsregnskapene og årsberetningene til nåværende kommune, herunder sørge for utarbeidelsen av årsregnskapene og årsberetningene fram mot avleggelsen. Dersom nåværende Ålesund kommune har et kommunalt foretak som videreføres ved delingen, vil det fortsatt være styret i foretaket som avlegger foretakets årsregnskap og årsberetning, jf. kommuneloven § 9-8 fjerde ledd.

Andre og tredje ledd innebærer at årsregnskapene og årsberetningene til nåværende kommune skal behandles av kontrollutvalget og formannskapet/kommunerådet og vedtas av kommunestyret i begge de nye kommunene.

De nye kommunene skal etter *fjerde ledd* oversende årsregnskapene og årsberetningene med tilhørende dokumenter til departementet (statsforvalteren) i samsvar med kommuneloven § 14-3 femte ledd.

Det kan være behov for å avklare hvem som skal være regnskapsrevisor for årsregnskapene og årsberetningene for 2023 og gjennomføre den forenklede regnskapsrevisjonen. *Femte ledd* legger myndigheten til å avgjøre dette til kommunestyret i nåværende Ålesund kommune, så langt ikke annet følger av allerede eksisterende avtaler.

Til § 17. Eiendomsskatt

Første ledd gjør unntak fra eidegdomsskattelova § 13 første ledd første punktum om at skatten ikke må være større enn kr 1 av hver kr 1 000 av takstverdien første året det blir utskrevet eiendomsskatt i en kommune. Ettersom nåværende Ålesund kommune har innført eiendomsskatt, vil ikke bestemmelsens hensyn om å skjerme eiendomsskattepliktige mot raske og store skatteøkninger (jf. Prop. 1 LS (2017–2018) pkt. 7.3) gjøre seg gjeldende. De to nye kommunene kan etter bestemmelsen skrive ut en skattesats som bygger på gjeldende skattesats for 2023 i nåværende Ålesund kommune det første året etter delingen, uten å

være bundet av begrensningen i eieendomsskattelova § 13. Dette er i samsvar med innspill fra Ålesund kommune.

Annet ledd fastslår at den utvidete fristen i eieendomsskattelova § 14 andre ledd tredje punktum for avslutning av allmenn taksering og utskriving det første året det blir skrevet ut eiendomsskatt gjelder for de to nye kommunene. Det innebærer at allmenn taksering og utskriving må være avsluttet innen utgangen av juni det første året. Dette vil gi de to nye kommunene mer tid til taksering og etablering av systemer og rutiner for gjennomføring av utskrivingen første gang de skriver ut eiendomsskatt. Bestemmelsen er i samsvar med innspill fra Ålesund kommune.

Til § 18. Dokumentasjonsforvaltning og arkivansvar

Departementet viser til inndelingslovas forarbeider (Ot.prp.nr.41 (2000–2001) s. 77) der det i merknaden til § 17 framgår:

«Det er også nødvendig at det blir teke stilling til om det i samband med grenseendringar bør setjast i verk særlege tiltak for å sikre at arkivmateriale i dei opphavlege kommunar og/eller fylkeskommunar blir behandla på ein forsvarleg måte. Særleg ved deling og grensejusteringar vil det bli spørsmål om kor ansvaret skal plasserast og korleis arkivmaterialet skal behandlast for ettertida».

Arkivregelverket har ikke bestemmelser som direkte regulerer problemstillinger knyttet til dokumentasjonsforvaltning og arkiv som kan oppstå ved deling av kommuner. Deling av kommuner kan imidlertid reise flere spørsmål: Bør deling av arkiv og saksområdet skje i henhold til geografiske kriterier, hva skal skje med de delene av arkivet som ikke naturlig finner sin plass hos noen av de nye enhetene og hvem som skal forvalte dette – skal det opprettes en fellestjeneste eller skal ansvaret legges til og ivaretas av en av de nye kommunene på alles vegne, hvordan skal et slikt samarbeid organiseres osv.

Det er vesentlig at arkivfaglige prinsipper ivaretas og at prosessen foregår på en arkivfaglig forsvarlig måte som også ivaretar hensynet til effektiv drift og dokumentasjonsforvaltning. Forskriftsbestemmelsen gir nåværende kommune et stort handlingsrom og ansvar for å finne hensiktsmessige måter å håndtere dette på, etter samråd med Riksarkivaren, som har et veiledningsansvar for arkivarbeidet i offentlige organ. Riksarkivarens medvirkning vil bidra til å sikre en arkivfaglig og forsvarlig prosess og god samordning samt felles og enhetlig tilnærming på dette området.

Det er et grunnleggende arkivfaglig prinsipp at et arkivs opprinnelige orden og indre sammenheng skal ivaretas i størst mulig grad og ikke endres. Ved grunnleggende endringer, skal det brukes skarpt periodeskille, jf. riksarkivarens forskrift § 4-2. En kommunedeling vil innebære en slik grunnleggende endring.

Arkivforskriften § 17 tredje ledd fastsetter at det ikke skal skje noen sammenblanding av arkiv når arkiv overføres mellom organ. For å legge til rette for en smidig overgang hvor de

nye kommunene om ønskelig kan bygge videre på den eksisterende kommunens arkiver, fastsettes det et unntak fra dette kravet.

Arkivforskriften § 17 fjerde ledd fastsetter at hvis et offentlig organ overtar et saksområde med tilhørende arkiv fra et annet organ, så skal dette arkivet holdes atskilt fra organets øvrige arkiv. Om nødvendig kan Riksarkivaren kan gjøre unntak fra denne bestemmelsen etter søknad. Det er derfor ikke nødvendig å gjøre unntak fra denne bestemmelsen i forskriften her.

Til § 19. *Kommunevåpen og kommuneflagg*

Etter kommuneloven § 3-2 første ledd er det kommunestyret selv som fatter vedtak om kommunevåpen og kommuneflagg. Departementet vurderer, blant annet på bakgrunn av innspill fra de berørte fylkeskommunene og Ålesund kommune, at det er behov for at nåværende Ålesund kommunestyre kan fatte vedtak om kommunevåpen og kommuneflagg for de nye kommunene. Endring av kommunevåpen og kommuneflagg vil innebære et omfattende og tidkrevende arbeid med oppdatering av grafisk profil, skilting mv., og departementet vurderer at det blir for sent å starte opp dette arbeidet etter konstitueringen av de nye kommunestyrene. Kompetansen til å fatte vedtak om kommunevåpen og kommuneflagg kan ikke delegeres.

Til § 20. *Forliksråd*

Det følger av domstolloven § 27 første ledd at det skal være et forliksråd i hver kommune. Forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer velges av kommunestyret selv, jf. domstolloven § 57 første ledd. Valget foregår innen 15. oktober året etter hvert kommunestyrevalg og gjelder for fire år fra 1. januar det påfølgende år. Valget skal følge reglene i kommuneloven §§ 7-4 til 7-8 men med enkelte avvik etter domstolloven §§ 27 og 57. *Retningslinjer for valg av forliksrådsmedlemmer og skjønnsmedlemmer for perioden 2021–2025* (utarbeidet av Justis- og beredskapsdepartementet) omhandler blant annet forliksrådets sammensetning, vilkår for å kunne velges til forliksrådsmedlem, utelukkelse fra valg og framgangsmåten ved valget mv.

For perioden 1. januar 2021 til 31. desember 2024 er det valgt medlemmer til felles forliksråd for Ålesund, Giske og Fjord kommuner.

Første ledd slår fast at forliksråd for de nye kommunene velges på vanlig måte, med fire års virkning, i samsvar med domstolsloven § 57. Dette innebærer at kommunestyrene i de to nye kommunene innen 15. oktober 2024 skal velge medlemmer til forliksrådet for perioden 1. januar 2025 til 31. desember 2028. En eventuell beslutning om felles forliksråd må behandles på nytt av de aktuelle kommunene i forbindelse med valget av forliksråd for perioden.

Andre ledd gjør unntak fra domstolloven § 27 første ledd om at det skal være et forliksråd i hver kommune. Unntaket gjelder for perioden på ett år fra ikrafttredelsen av de nye kommunene og fram til ny valgperiode for forliksrådene. Dette innebærer at sittende

forliksråd gis adgang til å sitte ut valgperioden – til 31. desember 2024. Begrunnelsen for unntaket er at det kun er ett år igjen av valgperioden for sittende forliksråd når de nye kommunene trer i kraft, og at det i dag er felles forliksråd for nåværende Ålesund, Giske og Fjord kommuner. Bestemmelsen er i tråd med innspill fra nåværende Ålesund kommune og er utarbeidet i samråd med Justis- og beredskapsdepartementet.

Til § 21. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft straks.

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

22/4317-34

19. august 2022

Høring av utkast til forskrifter om gjennomføring av deling av Ålesund kommune

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) viser til brev 12. mai 2022 til Ålesund kommune, der vi orienterte om den pågående prosessen og tidsplanen for deling av Ålesund kommune og ba om tilbakemelding på konkrete forhold kommunen så behov for å regulere i forskrift med hjemmel i inndelingslova. Departementet har mottatt innspill fra Ålesund kommunen. Vi har gjennomgått tilbakemeldingene, og takker kommunen for nyttige innspill.

Vi sender med dette utkast til forskrift om gjennomføring av deling av kommunen på høring til Ålesund kommune og Statsforvalteren i Møre og Romsdal. Utkast til merknader til forskriften er også vedlagt. Departementet har i tillegg sendt utkastet til forskrift samt merknader på høring til KS, Samfunnsbedriftene, Norges Kommunerevisorforbund, Forum for kontroll og tilsyn, Kartverket og Arkivverket. Dokumentene publiseres også på regjeringen.no.

Vi ber om at Ålesund kommune og Statsforvalteren i Møre og Romsdal gir departementet tilbakemelding på utkastet **senest innen 16. september 2022**. Departementet tar sikte på fastsette forskriftene innen utgangen av september 2022.

Stortingets vedtak om deling av fylker og Ålesund kommune

Stortinget vedtok 14. juni 2022 deling av Viken fylke (til Østfold, Akershus og Buskerud fylker), deling av Vestfold og Telemark fylke (til Vestfold fylke og Telemark fylke), deling av Troms og Finnmark fylke (til Troms fylke og Finnmark fylke) og deling av Ålesund kommune (til Haram kommune og Ålesund kommune). Vi viser til Prop. 113 LS (2021–2022) *Deling av fylker og Ålesund kommune og endringer i inndelingslova (ny fylkesinndeling og nye fylkesnavn)* og Prop. 127 S (2021–2022) *Tillegg til Prop. 113 LS (2021–2022) om deling av fylker og Ålesund kommune og endringer i inndelingslova (ny fylkesinndeling og nye*

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kdd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kdd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Kommunalavdelingen

Saksbehandler
Stina Hoel Jensen
22 24 72 40

fylkesnavn). De nye fylkeskommunene og kommunene trer i kraft 1. januar 2024. Fylkestingene og kommunestyrene til de nye fylkeskommunene og kommunene skal velges ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023 og konstitueres i løpet av høsten 2023.

Om utkast til forskrift

Lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova) regulerer blant annet framgangsmåte for å endre kommune- og fylkesgrenser. Loven inneholder få regler om selve gjennomføringen av et vedtak om deling av kommuner og fylker i to eller flere nye enheter. Inndelingslova § 17 gir Kongen fullmakt til å fastsette nærmere regler for å sikre gjennomføringen av vedtak om deling, og til å gjøre unntak fra gjeldende regler i lov eller forskrift. Slike unntak må knytte seg til forholdene i § 17 andre ledd bokstav a-e. Myndigheten til å fastsette forskrifter etter inndelingslova § 17 er delegert til Kommunal- og distriktsdepartementet.

Ettersom inndelingslova inneholder få regler om gjennomføring av deling, har departementet sett behov for å regulere flere forhold enn de som er regulert i loven, som redegjort for i brev til kommunen 12. mai 2022. I etterkant av dette, og på bakgrunn av tilbakemeldinger fra fylkeskommunene og kommunen som skal deles, har vi identifisert ytterligere forhold som bør reguleres med hjemmel i inndelingslova § 17.

Departementet har utarbeidet et utkast til merknader til de enkelte bestemmelsene i forskriftsutkastet. Vi viser til disse for en nærmere begrunnelse og beskrivelse av forholdene som foreslås regulert.

I det følgende redegjøres det for enkelte forhold som ikke er regulert i forskriften eller fremgår av merknadene.

Kommunestyrets kompetanse og intern delegering i forskriften

Forskriftsutkastet følger kommunelovens system for kompetansetildeling og intern delegering. Det følger av kommuneloven § 5-3 andre ledd at kommunestyret treffer vedtak på vegne av kommunen, hvis ikke noe annet følger av lov. Når en lovbestemmelse legger kompetanse til «kommunen», vil kompetansen i utgangspunktet ligge til kommunestyret, som kommunens øverste organ. Det fremgår av kommuneloven § 5-3 tredje ledd at kommunestyret kan delegerer myndighet til å treffe vedtak til andre folkevalgte organer, ordføreren eller kommunedirektøren innenfor rammene av kommuneloven eller annen lov. I kommuneloven finnes det flere bestemmelser som uttrykkelig og konkret åpner for delegering. Det finnes også en rekke bestemmelser om at kommunestyret *selv* skal avgjøre en sak. Det betyr at kommunestyret ikke kan delegerer til andre å ta den aktuelle avgjørelsen.

Når det i forskriftsutkastet gis kompetanse til «kommunen», vil myndigheten i utgangspunktet ligge til kommunestyret. Kommunestyret kan selv velge å delegerer myndigheten videre, i tråd med kommunelovens regler i § 5-3. Dersom kompetansen gis til «kommunestyret selv» kan ikke myndigheten delegeres til andre. En slik delegeringssperre er tatt inn i forskriften for oppgaver som *etter kommuneloven* er gitt til «kommunestyret selv». Det omfatter

bestemmelser om valg av revisor, etablering av interkommunale samarbeid, valg av parlamentarisk styreform og vedtak om økonomiplan, årsbudsjett og regnskap. I forskriften er det i tillegg tatt inn en delegeringssperre for vedtak om foreløpig fordeling av eiendeler gjeld og egenkapital, og fordeling av ansvar for arkivmateriale. Departementet mener det er nødvendig med delegeringssperre for slike avgjørelser, da dette er avgjørelser av vesentlig betydning for de nye kommunene.

Forskriften § 6 om ansettelse av kommunedirektør og annet nøkkelpersonell gjør et unntak fra dette systemet, ved at myndigheten er lagt til «kommunestyret» med åpning for delegering kun til andre folkevalgte organer. Dette er gjort for å tydeliggjøre at myndigheten bare kan delegeres til andre folkevalgte organer, og ikke til ordføreren eller kommunedirektøren, i samsvar med kommuneloven § 5-3 tredje ledd. Departementet mener det vil være uheldig, og ikke samsvare med kommunelovens system, om kommunedirektøren eller ordføreren ansetter nye kommunedirektører for de to nye kommunene. Av praktiske hensyn har vi likevel åpnet for at kommunestyret kan delegere myndigheten til andre folkevalgte organer, for eksempel til et utvalg som er opprettet etter kommuneloven § 5-7.

Økonomisk oppgjør

Når det gjelder det økonomiske oppgjøret, er dette i utgangspunktet et lokalt anliggende, hvor det gjelder full avtalefrihet, jf. inndelingslova § 18. Dersom de nye kommunestyrene ikke kommer til enighet, vil reglene i inndelingslova om skjønnsnemnd komme til anvendelse.

Inndelingslovas regler om at de nye kommunene skal ha avtalefrihet i det økonomiske oppgjøret, og at hver og en av disse kan kreve nemndsbehandling, innebærer at departementet ikke kan fastsette en bestemmelse om at nåværende kommune vedtar bindende prinsipper for det økonomiske oppgjøret.

Det er likevel behov for at nåværende Ålesund kommune fastsetter en *foreløpig* fordeling av bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital, som grunnlag for utarbeidelse av økonomiplan og årsbudsjett for de nye kommunene. Det er også behov for at det blir fastsatt en fordeling av løpende betalingsforpliktelser, for å sikre at disse blir innfridd. Fylkeskommunene som skal deles, har påpekt viktigheten av en slik regulering. Departementet har derfor foreslått en bestemmelse som ivaretar dette også for Ålesund kommune. En slik foreløpig fordeling vil ikke være bindende for det økonomiske oppgjøret. Dersom de nye kommunene i det økonomiske oppgjøret avtaler andre fordelinger enn det som ligger i budsjettforutsetningene, vil det kunne tilsi at det gjøres budsjettjusteringer i etterkant.

Dokumentasjonsforvaltning og arkivansvar

Kommunal- og distriktsdepartementet har, i samråd med Kultur- og likestillingsdepartementet, foreslått en bestemmelse om dokumentasjonsforvaltning og arkivansvar.

Forskriftsbestemmelsen gir nåværende Ålesund kommune et stort handlingsrom. Det er også gitt et unntak fra arkivforskriften, med hjemmel i inndelingslova § 17 andre ledd.

Dersom det avdekkes behov for flere unntak fra regelverket underveis i arbeidet med delingen, vil departementet vurdere nødvendige endringer i forskriften.

Meddommere

Departementet har rådført seg med Justis- og beredskapsdepartementet om hvorvidt det er behov for særskilt valg av meddommere etter domstolsloven § 66 andre og tredje ledd i forbindelse med delingen av Ålesund kommune. Justis- og beredskapsdepartementets vurdering er at det ikke er behov for dette, idet de to nye kommunene fortsatt vil tilhøre Møre og Romsdal rettskrets, slik denne foreligger i dag. Kommunene vil også fortsatt tilhøre samme trekningkrets etter forskrift 15. mars 2021 nr. 854 om trekningkretser for meddommere ved Møre og Romsdal tingrett (som vil måtte oppdateres med nye kommunenavn).

Dette innebærer at dagens utvalg av meddommere blir sittende ut valgperioden, og at de nye kommunestyrene innen første juli året etter kommunestyrevalget gjennomfører nye valg for neste periode, i samsvar med domstolsloven § 66 første ledd. Dette er i tråd med innspill fra Ålesund kommune.

Kommunestyrevalg høsten 2023

Når det gjelder regler for gjennomføring av kommunestyrevalget 2023, vises det til egen forskrift om dette som ble sendt på høring 9. august 2022: [Høring - forslag til endringer i valgforskriften - regjeringen.no](#).

Med hilsen

Siri Halvorsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Stina Hoel Jensen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Adresseliste

Ålesund kommune	Postboks 1521	6025	ÅLESUND
Statsforvaltaren i	Postboks 2520	6404	MOLDE
Møre og Romsdal			